

Andrzej Marcinkowski

Pytania i odpowiedzi prawne

Palestra 40/5-6(461-462), 60

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Andrzej Marcinkowski

**Kiedy przedawniają się odsetki,
jeżeli roszczenie główne jest przedawnione?**

W doktrynie i w orzecznictwie ustalony jest pogląd, że roszczenie dotyczące odsetek jest roszczeniem akcesoryjnym w stosunku do roszczenia głównego. Myśl tę wyrażają również przepisy art. 314, 466, 509 § 2 i 879 § 1 k.c. Odsetki za opóźnienie nie mają bowiem charakteru zobowiązania całkowicie samoistnego. Uprzednie istnienie zobowiązania głównego jest warunkiem powstania roszczenia o odsetki za opóźnienie. Jak to już wyjaśnił Leopold Stecki w pracy pt. „Opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych” Poznań 1970 r. s. 205: „pomiędzy zobowiązaniem głównym a odsetkami za opóźnienie zachodzi związek materialny. Taka relacja między tymi świadczeniami ma też stosowne następstwa. Nieważność zobowiązania głównego pociąga za sobą także bezskuteczność zobowiązania dodatkowego, obejmującego odsetki za opóźnienie, a to w myśl zasady *accessorium sequitur principale*. Wypada jednakże zaznaczyć, że odwrotność tej paremii nie może prowadzić do analogicznej konsekwencji”. Jeżeli więc przynależność dzieli los rzeczy głównej, to zasada ta znajduje podobne zastosowanie odnośnie do odsetek zwłoki. Raz powstały obowiązek płacenia odsetek uzyskuje byt prawnie niezależny tak, iż może on istnieć także mimo wygaśnięcia zobowiązania głównego, co przejawia się praktycznie w ten sposób, iż roszczenie wierzyciela o odsetki za opóźnienie nadal istnieje, mimo że należność główna została zapłacona w późniejszym czasie.

W dniu 10 listopada 1995 r. w sprawie III CZP 156/95 Sąd Najwyższy podjął uchwałę, której teza brzmi:

„Jeżeli dłużnik podniesie uzasadniony zarzut przedawnienia dochodzonego od niego roszczenia, odsetki za opóźnienie mogą być naliczone tylko za czas od chwili przedawnienia roszczenia”*.

W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wskazał art. 481 § 1 k.c. za punkt wyjściowy swoich rozważań przyjmując, że roszczenie wierzyciela nie będzie skuteczne, jeżeli dłużnik podniesie zarzut peremptoryjny, wynikający z treści art. 117 § 2 k.c. Jeżeli dłużnik ma bowiem prawo odmówić świadczenia wskutek przedawnienia wierzytelności, nie może być mowy o opóźnieniu po jego stronie, choćby termin spełnienia świadczenia już upłynął.

Rozumowanie Sądu Najwyższego jest prawidłowe i dlatego odsetki za opóźnienie mogą być naliczone tylko za czas od chwili przedawnienia roszczenia.

* Uchwała została opublikowana wraz z fragmentami uzasadnienia w „Wokandzie” 1996, nr 2, s. 6 i 7.